

Prof. dr sc. Nedžad Korajlić

KRIMINALISTIKA

VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA
DOBOJ

**VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA
DOBOJ**

**Prof. dr sc. Nedžad Korajlić
Mr sc. Zoran Kovačević**

KRIMINALISTIKA

Januar, 2013.

Izdavač:

VISOKA POSLOVNO TEHNIČKA ŠKOLA

Za izdavača:

Mr Ladin GOSTIMIROVIĆ

Autor:

Prof. dr sc. Nedžad Korajlić,

Saradnik na knjizi:

Mr sc. Zoran Kovačević

Recenzent:

Prof. dr Milan Milošević,

Doc. dr Mile Šikman

Urednik:

Mr Ladin GOSTIMIROVIĆ

Lektor i korektor:

Mr Slavica GOSTIMIROVIĆ

Kompjuterska priprema:

Dragan KECMAN

Tiraž:

300

Štampa:

„Grafičar” Doboj

© Visoka poslovno tehnička škola, Doboj, 2013.

ISBN 978-99955-767-3-8

PREDGOVOR

Ova knjiga predstavlja izraz težnje autora da sačuvaju razvoj kriminalistike, kao i njeno izučavanje na pravnim fakultetima, fakultetima kriminalističkih nauka i drugim srodnim visokoškolskim ustanovama.

Kriminalistika kao nauka koja razvija i usavršava znanja o činjenicama, njihovom otkrivanju, provjeravanju i podvođenju pod norme pravnog sistema, omogućava efikasno otkrivanje, rasvjetljavanje i dokazivanje krivičnih djela, te pravovremeno krivično sankcionisanje njihovih izvršilaca.

Knjiga je obogaćena i nekim potpuno novim sadržajima, te u bitnoj mjeri osavremenjena, u skladu sa novim teorijskim koncepcijama, kao i pojavama uočenim u praksi. Nadamo se da će izučavanje sadržaja ove knjige koristiti ne samo studentima, već i svima koji se kriminalističkom materijom bave praktično ili u naučnoistraživačkom smislu, istražiteljima, tužiocima, sudijama, advokatima i dr.

Duboko vjerujemo da je znanje najbolje oružje u suprotstavljanju kriminalitetu, pa se stoga i nadamo da edukativni sadržaji ove knjige mogu poslužiti kao jedan segment „branc“ kojom društvo nastoji da obuzda kriminalitet.

Zahvaljujemo se svim saradnicima i recenzentima na uloženom trudu i korisnim sugestijama. Zahvaljujemo izdavaču, lektoru, te svima koji su doprinijeli pripremanju ove knjige.

Januar 2013. godine

Autori

SADRŽAJ

PREGOVOR	5
PRVI DIO KRIMINALISTIKA I NJEN ZNAČAJ U ISTRAŽIVANJU KRIVIČNIH DJELA	
1. Pojam kriminalistike	15
2. Podjela kriminalistike	19
2.1. Preventivna i represivna kriminalistika	20
2.2. Silogistička i heuristička kriminalistika	21
3. Poznavanje kriminalistike i drugih naučnih disciplina	22
4. Pojam kriminaliteta	26
5. Vrste kriminaliteta	28
6. Uzroci kriminaliteta	29
7. Kriminalitet u savremenim uslovima	30
8. Osnovna kriminalistička načela	32
8. 1. Načelo zakonitosti	33
8. 2. Načelo istine	34
8. 3. Načelo objektivnosti	34
8. 4. Načelo planiranja i metodičnosti postupanja	35
8. 5. Načelo operativnosti i brzine	37
8. 6. Načelo blagovremenosti	38
8. 7. Načelo srazmjernosti	38
8. 8. Načelo čuvanja tajne ili diskrecije	39
8. 9. Načelo ekonomičnosti postupanja	40
8. 10. Načelo jedinstvenog rukovođenja	40
8. 11. Načelo koordinacije i saradnje	41
8. 12. Načelo kritike i samokritike	42
8. 13. Načelo «dojalnog prikupljanja dokaza»	43
8. 14. Načelo potpunosti	43
8. 15. Načelo taktičko tehničke slobode	44
8. 16. Načelo temeljitosti i upornosti	44
8. 17. Načelo humanosti	45
8. 18. Načelo stručnosti i specijalnosti	46
9. Načini saznanja o krivičnom djelu i izvršiocu	47
9. 1. Postupanje ovlaštenih službenih lica po prijavi	48
9. 2. Prijava krivičnog djela od strane pravnih lica	49
9. 3. Prijave građana	51
9. 4. Anonimni i pseudonimni izvori saznanja	53
9. 5. Samoprijava	55

9. 6. Prijave o nestalim osobama	57
9. 7. Javni pogovor	58
9. 8. Povjerljive osobe	59
9. 9. Indicijalne činjenice	63
9. 10. Otkrivanje leša ili ljudskih ostataka	63
9. 11. Masovni mediji	65
10. Međunarodna kriminalistička saradnja	65
10. 1. Interpol	66
10. 2. Evropol	67
11. Kriminalističke evidencije	68

DRUGI DIO OPŠTE OPERATIVNO-TAKTIČKE MJERE I RADNJE

1. Primjena kriminalističkih mjera i radnji u sprečavanju i suzbijanju kriminaliteta	73
2. Kriminalistička provjera	76
3. Utvrđivanje identiteta	79
3. 1. Legitimisanje	84
4. Specijalna opservacija	85
4. 1. Pojam i pravni osnov	85
4. 2. Praćenje	87
5. Potraga	90
5. 1. Pojmovno određenje potrage	90
5. 2. Traganje za nestalim osobama	92
5. 3. Načini saznanja za nestanak osoba	93
5. 4. Zaprimanje prijave o nestanku osoba	93
5. 5. Postupanje po prijavi o nestanku	96
5. 6. Taktičko-tehničke mjere traganja za osobama	96
5. 7. Lažne prijave o nestanku osoba	97
5. 8. Kriminalističko-taktička pitanja u vezi s nestankom osoba	97
5. 9. Kada se obustavlja traganje za nestalom osobom	101
5. 10. Analiza slučaja	101
6. Blokada	102
7. Racija	104
8. Zaseda	106
9. Utvrđivanje alibija	107

TRÉČI DIO TRAGOVI I NJIHOV ZNAČAJ U ISTRAŽIVANJU KRIVIČNIH DJELA

1. Uvod	113
2. Kriminalistička tehnika	114
3. Metode kriminalističke tehnike	115
4. Tragovi	116

4.1. Mikro i makro tragovi	119
4.2. Kriminalističke procedure na licu mjesta radi obezbjeđenja materijalnih tragova za forenzičku analizu	121
4.3. Lanac čuvanja dokaza	123
4.4. Procedure prikupljanja, pakovanja i transporta tragova	126

ČETVRTI DIO ISTRAŽNE I KRIMINALISTIČKE PROCEDURE

1. Početak krivične istrage.....	131
1.2. Ciljevi krivične istrage	132
2. Otkrivanje i razjašnjavanje krivičnih djela indicijalnom metodom	135
2.1. Podjela indicija	138
3. Otkrivanje i razjašnjavanje krivičnih djela pomoću kriminalističkih verzija	144
4. Planiranje kriminalističke (istražne) aktivnosti	152
4.1. Kriminalistička obrada	152
4.2. Značaj planiranja kriminalističke (istražne) aktivnosti	156
5. Istraga lica mjesta	160
5.1. Mjere prve intervencije	160
5.1.1. Obezbjeđenje lica mjesta.....	161
5.2. Uvidaj	164
5.2.1. Pojam, predmet i cilj uvidaja	165
5.2.2. Pravni osnov za provođenje uvidaja.....	171
5.2.2.1. Uloga stručnih lica.....	172
5.2.3. Organizacioni aspekti vršenja uvidaja	174
5.2.4. Zaštita tragova	178
5.2.5. Faze uvidaja	179
5.2.5.1. Informativno-orijentacijska faza	180
5.2.5.2. Statičko-identifikacijska ili pasivna faza	182
5.2.5.3. Dinamička ili aktivna faza	183
5.2.5.4. Kontrolna faza	185
5.2.5.5. Finalna ili završna faza.....	186
5.2.6. Misaona rekonstrukcija	187
5.2.7. Nadopuna uvidaja	188
6. Dokumentovanje krivičnog djela	189
6.1. Registracijske tehnike	189
6.1.1. Principi kod pisanja dokumentacije	191
6.2. Zapisnik o uvidaju	192
6.3. Ostala dokumentacija	200
7. Neki aspekti kriminalističke obrade svjedoka	207
8. Neki aspekti kriminalističke obrade osumnjičenog	211
8.1. Osumnjičeni, pojam i pravni okvir	211
8.1.1. Taktika lišenja slobode osumnjičenog lica	214
8.1.2. Prikupljanje obavještenja od osumnjičenika i njegovo ispitivanje ...	218

8.1.2.1. Taktika predočavanja dokaza.....	222
8.1.2.2. Taktika prikupljanja obavještenja od osumnjčenih lica poligrafskim ispitivanjem.....	224
8.1.2.2.1. Uslovi za primjenu poligrafskog testa	226
8. 2. Mogućnost primjene posebnih istražnih mjera i radnji	228
9. Pretres stana prostorija i lica	231
9. 1. Pojam, svrha i pravni osnov	231
9. 2. Pretresanje sa naredbom suda	233
9. 3. Pretresanje bez naredbe suda	233
9. 4. Priprema za pretresanje	234
9. 5. Razgraničenje pretresa i pregleda	236
9. 6. Taktika pretresanja	237
9. 7. Zapisnik o pretresu	239
10. Privremeno oduzimanje predmeta	241
10.1. Pojam i pravni okvir	241
10.2. Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta	245
11. Prepoznavanja lica i predmeta	246
12. Izvještaj o izvršenom krivičnom djelu	249
12.1. Obaveza dostavljanja izvještaja	254

PETI DIO METODIKA ISTRAŽIVANJA POJEDINIH KRIVIČNIH DJELA

1. Krivni delikti (Krivna djela protiv života i tijela, Glava XVI, KZ RS)	259
1.1. Ubistvo (Član 148. KZ RS)	261
1.1.2. Sredstva i način izvršenja krivičnog djela ubistva	267
1.1.3. Ubistvo, samoubistvo ili nesretan slučaj	270
1.1.4. Motiv izvršenja krivičnog djela	271
1.1.5. Otkrivanje izvršioca	274
1.1.6. Kriminalistički tipovi ubistava	278
1.1.7. Profiliranje ličnosti izvršioca ubistva	280
1.1.8. Uloga negativnih činjenica	282
1.2. Samoubistvo	283
1.2.1. Pojam i osnovne karakteristike.....	283
1.2.1. Načini izvršenja i motivi	285
1.2.3. Razjašnjavanje slučajeva	288
1.2.4. Samoubistvo vješanjem	289
1.2.5. Zagušenje.....	292
1.2.6. Samoubistvo vatrenim oružjem	295
2. Seksualni delikti (Krivna djela protiv polne slobode i morala, Glava XIX, KZ RS)	299
2.1. Silovanje (Član 193. KZ RS)	302
2.1.1. Pojam i oblici.....	302

2.1.2. Način saznanja	305
2.1.3. Razjašnjenje slučaja	307
2.1.4. Otkrivanje izvršioca	310
3. Imovinski kriminalitet (Krivična djela protiv imovine, Glava XXIII KZ RS)	312
3.1. Krađe (Član 231. KZ RS)	314
3.1.1. Džepne krađe.....	326
3.2. Provalne krađe	330
3.2.1. Pojam i oblici	330
3.2.2. Način saznanja i otkrivanje izvršioca	336
3.2.3. Kupci ukradene robe i druge naznake ukradene robe	344
3.3. Razbojništva i razbojničke krađe	345
3.3.1. Način saznanja i razjašnjenje.....	352
3.3.2. Otkrivanje izvršioca	355
3.3.3. Fingirana razbojništva	358
3.4. Operativna kontrola imovinskog kriminaliteta	359
3.5. Auto kriminal	362
3.5.1. Pojam i karakteristike auto-kriminala.....	362
3.5. 1.1 Krađa motornih vozila u Bosni i Hercegovini	363
3.5.2. Krivičnopravno određenje djela.....	364
3.5.3. Načini saznanja za krivično djelo krađe vozila.....	367
3.5.4. Način izvršenja krivičnog djela.....	368
3.5.4.1 Upotreba specijalnih provalničkih alata.....	369
3.5.4.2 Korištenje originalnih, kopiranih, podesnih ključeva	369
3.5.4.3 Odvoženje ukradenog vozila	370
3.5.4.4 Elektronske krađe vozila	370
3.5. 4.5 Lažne prijave krađe vozila	371
3.5.4.6 Korištenje nasilja	372
3.5.5. Postupak policijskih službenika nakon prijave krađe motornog vozila	373
3.5.5.1 Zaprimanje prijave o krađi vozila.....	373
3.5.5.2. Uviđaj i njegove specifičnosti kod krađe motornog vozila.....	374
3.5.5.3. Raspisivanje potrage za vozilom	376
3.5.6. Indikatori za prepoznavanje ukradenog vozila i izvršioca	376
4. Narko kriminalitet	379
4.1. Pojam i oblici ispoljavanja	379
4.2. Narkomanija (toksikomanija)	381
4.3. Vrste droga i načini njihova konzumiranja	383
4.4. Putevi i načini snabdijevanja opojnom drogom	392
4.5. Otkrivanje, razjašnjavanje i obezbjeđenje dokaza	393
4.6. Indikatori krijumčarenja	399
4.7. Organizovani narkokriminal	400

4.8. Neke odrednice o kriminalitetu vezanom uz drogu	400
4.9. Bosna i Hercegovina unutar „Balkanske rute“ i mjere za suzbijanje krijumčarenja droge	403
4.9.1. „Balkanska ruta“ – pogled iz današnje perspektive	404
4.9.2. Sprečavanje krijumčarenja droge u području „Balkanske rute“	405
4.10. Taktika otkrivanja i suzbijanja krijumčarenja droga na „Balkanskoj ruti“	405
4.11. Mjere prevencije	409

LITERATURA

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

343.98(075.8)

КОРАЈЛИЋ, Неџад

Kriminalistika / Nedžad Korajlić ; saradnik na knjizi Zoran
Kovačević. - Doboј : Visoka poslovno tehnička škola, 2014 (Doboј :
Grafičar). - 428 str. ; 25 cm

Тираж 300. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija:
str. 415-425.

ISBN 978-99955-767-3-8

1. Ковачевић, Зоран [аутор]

COBISS.RS-ID 4174104